

К. М. Руденко,
студентка магістратури ННІ педагогіки
(Магістратура 8.18010020 "Управління
навчальним закладом "Житомирського державного
університету імені Івана Франка, м. Житомир)
e-mail: businkaks@mail.ru

Навчання безробітних відповідно до вимог ринку праці: у пошуках гармонії впровадження сучасних технологій і вітчизняних традицій

У статті здійснюється спроба розглянути основні аспекти впровадження сучасних технологій навчання безробітних відповідно до вимог ринку праці та висвітлити роль знань у розвитку економіки. Розкрито історичний аспект становлення традицій освіти в Україні. Особлива увага приділяється питанням інновації в професійній діяльності педагогічних працівників та науковим підходам до вирішення поставлених перед ними завдань.

Навіть у товаристві двох осіб я обов'язково знайду, чому у них повчитись. Їхнім чеснотам я намагатимусь наслідувати, а на їхніх недоліках сам учитимусь.

Конфуцій.

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що сьогодні кожна свідомо особистість має бути вільною у виборі свого життєвого шляху, її інтелектуальний потенціал повинен бути не тільки розкритим, але й максимально використаним як на користь самої особистості, так і на користь держави.

На жаль, освіта завжди відстає від потреб суспільства, яке швидко розвивається. Новина ситуації сьогодення пов'язана зі значним розривом між моделями поведінки (особливо осіб середнього та старшого віку) й парадигмами знань у масштабах лише одного покоління.

Метою ж написання статті є спроба розкриття взаємозв'язків між кращими зразками традиційної освіти в їх історичному аспекті та сучасними інноваційними технологіями, які максимально використовують інтелектуальний потенціал. Тобто пошук шляхів вирішення проблеми, що створилась. Це вкрай необхідно, зокрема, нашій державі. В іншому випадку ми просто станемо абсолютно неспроможними іти навіть далеко позаду високорозвинених країн. А науковий потенціал змушений буде знову реалізувати себе за межами України, як це було вже неодноразово.

Отже перейдемо безпосередньо до розгляду поставленого питання.

Будь-яка цілеспрямована та економічно вигідна діяльність, у тому числі й інноваційна є результатом комплексного прояву таких ознак, як знання, уміння, навички та досвід. У тлумачному словнику сучасної української мови ми можемо побачити таке визначення цих понять:

Знання - відображення дійсності у мисленні людини, перевірений людською практикою результат процесу пізнання.

Уміння - результат оволодіння новими діями (або новими способами діяльності), що ґрунтуються на певних знаннях і використанні його певним чином у процесі вирішення конкретних завдань.

Навички - придбані у результаті навчання та повторення уміння вирішувати трудове, навчальне або ігрове завдання з використанням знаряддями праці та іншими способами діяльності із заданою швидкістю та точністю.

Досвід - отримані внаслідок практики уміння вирішувати комплекс типових та нестандартних (нештатних) задач у певному виді діяльності [1; 2].

Все вище перелічене являє собою продукт педагогічної діяльності як особливого виду соціальної діяльності, спрямований на передачу від старших поколінь молодшим накопиченого людством досвіду та культури, створення умов для їх особистісного розвитку. Отже педагогічна діяльність являє собою окремий вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання, освіта та розвиток особистості[3].

Слід відзначити, що основними функціями професійної діяльності є створення матеріальних та духовних благ, отримання засобів для життя, а також сприяння загальному та професійному розвитку людини.

Цілком зрозуміло, що для професійної діяльності мають бути створені певні умови, зокрема обставини, умови праці та відпочинку, об'єкт та предмет праці.

Різні професії вимагають різних професійних навичок, тобто в процесі оволодіння професією відбувається становлення особистості. Тобто професійне становлення особистості – це процес формування ставлення людини до професії, накопичення досвіду практичної діяльності, набуття і вдосконалення майстерності [4].

Етапи професійного становлення добре ілюструє графік професійного становлення (див. рис. 1).

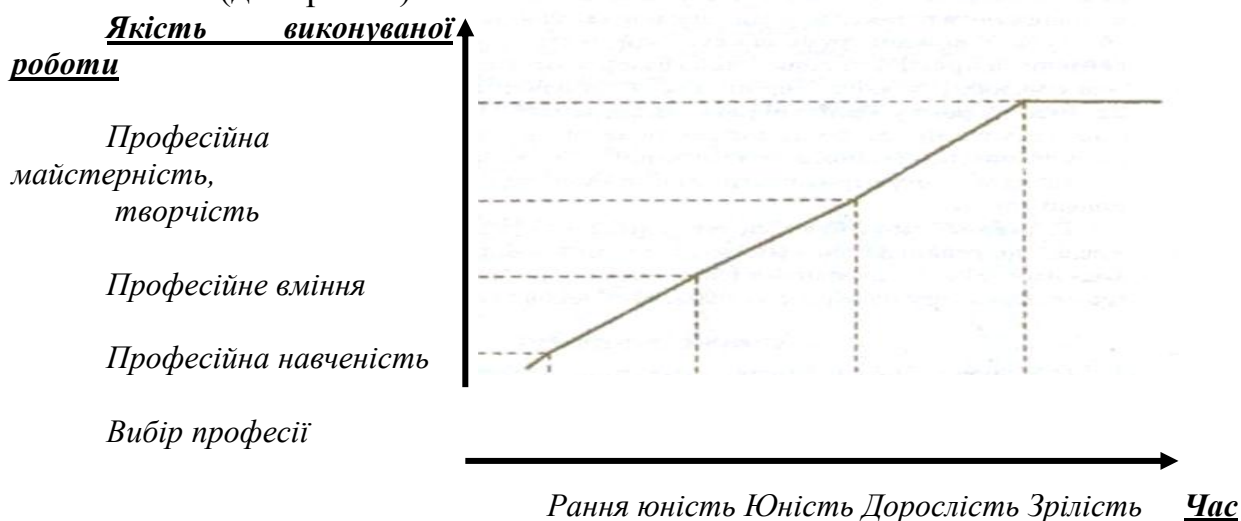


Рис. 1. Етапи професійного становлення

Розглядаючи становлення професіоналізму в Україні, варто пригадати і пам'ятки трипільської культури, де предки наші мали вже писемність, гончарство, ткацтво та інші ремесла. З часом і наука і ремесла (фактично

професійна діяльність) удосконалювались як за рахунок власних винаходів (завжди були, є і будуть самородки), так і за рахунок знань, що потрапили з інших країн Європи. Українці ще на початку нашої ери широко використовували знання математики, фізики, механіки, хімії, користувалися верстатами, володіли ливарним мистецтвом, будівельною та архітектурною майстерністю. Корифеї науки нашої країни закарбували свої імена на скрижалях історії, діяльність учених сьогодення збагачує наш край. Учені як в Україні, так і за кордоном приділяють велику увагу значенню знань. Від часів Київської Русі, (наприклад, знамените «Повчання Володимира Мономаха своїм дітям» (1096р.)) без сумніву, було педагогічним і виховним твором. Засновники братських шкіл, церковні діячі і педагоги Йов Борецький, Мелетій Смотрицький, Іоанікій Галятовський виховали цілі покоління освічених, мислячих українців. На підготовленому ними підґрунті взяла свої витoki Києво-Могилянська академія [5].

В рамках статті ми не маємо можливості перелічити імена усіх видатних діячів науки України, які не тільки самі зробили значний внесок в розвиток науки та освіти, але й підготували величезну кількість талановитих учнів. Але вони, беззаперечно, дають змогу реалізувати професійну діяльність у сучасних соціально-економічних умовах та застосовувати їх з метою підвищення освіти та гармонійного розвитку як суспільства в цілому, так і кожної людини.

На базі компетентнісного підходу до професійної діяльності у будь-якій сфері формується і професійна компетентність.

Це не що інше, як – сукупність ключових, базових і спеціальних компетентностей, що проявляються на професійно – дієвому, комунікативному й особистісному рівнях [2].

Жодна країна здавна не може існувати ізольовано від інших, особливо сусідніх. Саме тому, враховуючи бурхливий розвиток інформаційного простору, економічних та політичних зв'язків, науки та техніки відбувається інтеграція України до європейського та світового наукового, економічного та освітнього просторів. Ці процеси вимагають реформування освіти як однієї з передумов прогресивного розвитку вітчизняної економіки в умовах переходу до постіндустріального світового співтовариства. Але це, в свою чергу, зумовлює розвиток та просування інноваційних пріоритетів для підготовки команд професіоналів у різних сферах діяльності[6].

Інновації сьогодення, що відбуваються в усіх сферах суспільства, є причиною глобальних змін його подальшого розвитку. Саме тому значно зросли вимоги щодо рівня кваліфікації кадрів, а отже і рівня їх підготовки.

Сьогодні фахівець повинен володіти методами науково-дослідницької діяльності, які дозволять йому не тільки спрямовувати свої зусилля на постійне удосконалення професіоналізму, а і на підтримання своєї кваліфікації відповідно до росту науково-технічного та соціально-економічного прогресу суспільства. Це визначено у таких нормативних документах, як Державна національна програма - Освіта (Україна ХХІ століття), - Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ ст., Закони – Про

Вищу освіту, - Про професійно-технічну освіту, у яких було висунуто нові вимоги до модернізації підготовки майбутніх спеціалістів, в основі яких лежить інтеграція навчального процесу з науково-дослідною роботою студентів, яка визначена як складова частина ступеневої підготовки фахівців.

В основі інноваційної діяльності лежать знання. Це впливає з самої суті інноваційної діяльності, яка являє собою використання нових знань, отриманих в результаті інтелектуальної діяльності[7].

Знаменитий філософ сучасності С.Б Кримський наголошує, що слід вчити використовувати знання, ставити на перше місце не факти, а вміння вирішувати творчі задачі, використовувати герменевтику (науку про розуміння). Ще Платон вчив: «Кожного дня наприкінці дня давай собі звіт, в чому ти переборює себе. І якщо робитимеш це постійно, тоді навчишся долати себе, тому що в довільній творчості людина переборює саму себе, стає вищою за саму себе».

Японські економісти М. Полак, Нонакі і Такеучі в своїх працях показують, що ринкові відмінності між секторами економіки стосовно до баз знань, які лежать в основі їхньої класифікації можуть бути настільки великими, що впливають на результати господарської діяльності та темпи розвитку різних секторів економіки.

Сьогодні усі прогресивні країни рухаються до суспільства, «заснованого на знаннях», у якому роль та значення знань як ресурсу і як результату економічного процесу кардинальним способом змінюється [8].

З того часу, як стало можливим говорити про інноваційну діяльність, як одну з постійних компонентів діяльності господарюючих суб'єктів, структура і зміст інноваційних процесів отримали значні зміни в сторону ускладнення, пов'язані з змінами ролі інновацій в економічному розвитку.

Остання модель інноваційного процесу, яка вивчається і застосовується у провідних економічно розвинених країнах світу, і до якої прямує в своєму розвитку Україна – це модель трансформації знань в процесі інноваційної діяльності організації. У даній моделі різні види знань можуть бути представленими як входи та виходи системи, у якій нововведення перетворюються в реальну інноваційну продукцію[8; 9; 10].

У цьому випадку перед структурою виникає проблема створення умов, при яких запропонована трансформація знань відбувається найбільш ефективно. Вирішення даної проблеми – головна мета нової області управління, яка виникла в кінці XX століття і отримала назву «управління знаннями» (Knowledge Management) [8; 11].

Особи, пов'язані з інтелектуальним капіталом, повинні чітко знати, за якими критеріями має підбиратись контингент для певної сфери бізнесу. Якщо це стосується сфери освіти – педагогічні кадри повинні, використовуючи кращі надбання педагогіки, виростити високоінтелектуальну зміну. Набір критеріїв включає п'ять категорій:

1. Освіту;
2. Професійну кваліфікацію;
3. Пов'язані з роботою знання;

4. Пов'язані з роботою уміння;
5. Професійні схильності та психометричні характеристики [4: 233].

Отже, основним завданням навчання безробітних, відповідно до потреб ринку праці, є використання інноваційних методик навчання та виховання, підготовка молодого покоління до майбутньої професійної діяльності незалежно від країни, де живе дитина, її кольору шкіри, національності, соціальної чи суспільної приналежності. Сьогодні для тих, хто навчається, відкриваються кордони, освіта стає інтернаціональною, і виникає впевненість у тому, що у майбутньому талановиті діти матимуть можливість незалежно від матеріальних статків стати гордістю своєї Батьківщини, отримавши достойні знання та уміння.

При правильному виборі професії індивідуальні особливості випускника навчального закладу в цілому співпадають з вимогами професії. Підготовка до професії повинна починатися задовго до того, як людина здійснить свій професійний вибір, і продовжуватися у процесі її професійної підготовки у певному навчальному закладі. Отже, сучасний педагог повинен вміти творчо засвоювати знання, критично осмислювати та постійно використовувати у роботі з учнями, слухачами, студентами здобуту з різних джерел інформацію. Якщо педагог не слідкуватиме за досягненнями психолого-педагогічної науки, не оволодіватиме інноваційними технологіями та інтерактивними методиками, не навчиться впроваджувати ІКТ та ППД – такий педагогічний працівник не зможе забезпечити якісної освіти та дати оптимальний результат[12].

Професійна компетентність – це мистецтво, яке повинно постійно удосконалюватися. Професійна компетентність учителя не що інше, як – сукупність ключових, базових і спеціальних компетентностей, що проявляються на професійно-діяльнісному, комунікативному й особистісному рівнях [13].

Тільки у гармонії впровадження сучасних технологій навчання і вітчизняних педагогічних традицій країни можливе щасливе майбуття людства.

Список використаних джерел та літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т.Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
2. Разіна Н. Модель професійної компетентності учителя у відповідності до стандартів освіти / Разіна Н. // Завуч. – 2001. - №4.
3. Толстых Л. Е. Новая инновационная сфера в экономике третьего тысячелетия и новые задачи / Толстых Л. Е. // Инновации. - СПб., 2003. - № 2. - С. 54-60
4. Герасимов В. В. Управление инновационным потенциалом производственных систем : учебное пособие. / Герасимов В. В. и др. – Новосибирск : НГАСУ, 2003. - 340с.
5. Бухарева О. Учителем школа стоїть [Електронний ресурс] / Олена Бухарева. – Режим доступу :

<http://www.lebedinpress.com.ua/kategorii/novosti/393-uchitelem-shkola-stojit/>. – Назва з екрана.

6. Локшина О. Становлення «компетентнісної ідеї» в європейській освіті. / Локшина О. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 250 с.

7. Ващенко Л. М. Інноваційна політика як динамічна система управління освітою / Людмила Миколаївна Ващенко // Директор шк. : Україна. – 2002. – № 3. – С. 31–40

8. Бондар В. Д. Управління формуванням професійної компетентності вчителя./ Бондар Віталій Данилович // Освіта і Управління. : Україна. - 2006. – т.9 (№2)

9. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами [Електронний ресурс] / Людмила Миколаївна Ващенко. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/manage/288/print/>. – Назва з екрана.

10. Балашов В. В. Инновации и коммерциализация интеллектуальной собственности в высшей школе./ Балашов В. В. и др. - М. : Дело, 2000. – 278 с.

11. Зинов В. Г. Менеджмент инноваций. Кадровое обеспечение / Зинов В. Г. – М. : Дело, 2005.

12. Адольф В. А. Профессиональная компетентность современного учителя : монография / В. А. Адольф – Красноярск : КГУ, 1998. – 310с.

13. Савіченко О. Компетентнісний підхід як чинник якості професійної підготовки майбутнього учителя / Савіченко О. – К. : НПУ, 2010. – 260с.

К. Руденко.

Обучение безработных в соответствии с требованиями рынка труда: в поисках гармонии внедрения современных технологий и отечественных традиций.

Статья рассматривает основные аспекты внедрения современных технологий обучения безработных в соответствии с требованиями рынка труда и освещает роль знаний в развитии экономики. Раскрыт исторический аспект становления традиций образования на Украине.

Особое внимание уделяется вопросам инновации в профессиональной деятельности педагогических работников и научным подходам к решению поставленных перед ними задач.

K. Rudenko

The teaching of unemployed persons in accordance with demands of labour market: the searching for harmony in using modern technologies and our country's traditions.

This article deals with the basic aspects of using modern technologies of teaching unemployed persons in accordance with the demands of labour market, and takes up the role of knowledge in economics development. The historical aspect of the traditional formation of education in Ukraine is exposed. The special attention is given to innovation in pedagogical professional activities, and scientific approaches of dealing with teachers' problems.